

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 24 juni 2024
Onderwerp Voornemen tot verlenging van de
overeenkomst met stichting OIDOS -
Buurtteams Jeugd en Gezin

Geachte leden van de raad,

Sinds 1 juli 2021 biedt Buurtteams Jeugd en Gezin (BJG), onder verantwoordelijkheid van stichting OIDOS en in opdracht van de gemeente, hulp en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen op grond van de Jeugdwet en Wmo. De overeenkomst tussen de gemeente en stichting OIDOS eindigt op 31 december 2024. Het college is bevoegd om eenzijdig te besluiten tot een verlenging met een maximum van driemaal drie jaar. Aan een dergelijk besluit dient op grond van de overeenkomst een evaluatie ten grondslag te liggen.

Op grond van een door ons college vastgesteld evaluatieplan, dat in februari is gedeeld met en toegelicht aan uw raad, hebben wij adviesbureau Hiemstra & De Vries de opdracht gegeven om een ontwikkelingsgerichte evaluatie uit te voeren naar de uitvoering van de overeenkomst door BJG en de sturing van de gemeente daarop. Ten behoeve van de evaluatie heeft het adviesbureau bijna honderd documenten geanalyseerd, een vragenlijst uitgezet onder gezinswerkers en beroepsgroepen waarmee deze vaak samenwerken, interviews gehouden en thematische dialoogsessies georganiseerd waarbij ook gezinnen en zorgaanbieders zijn betrokken.

De evaluatie is afgerond en draagt de titel *Lerende evaluatie Buurtteams Jeugd en Gezin. Zorgvuldig doorgaan op de ingeslagen weg/gemeente Nijmegen*. Het evaluatierapport doen wij u, conform eerder gedane toezeggingen, als bijlage bij deze brief toekomen. De hoofdlijnen van de conclusies en aanbevelingen zijn eerder door Hiemstra & De Vries aan u gepresenteerd. De reactie van BJG op het rapport is eveneens als bijlage toegevoegd.

Op grond van de evaluatie, met daarin een positief advies van Hiemstra & De Vries, heeft ons college het voornemen uitgesproken om de overeenkomst met stichting OIDOS met drie jaar te verlengen, te weten voor 2025 tot en met 2027. Uiterlijk op 24 september 2024 zullen wij een definitief verlengingsbesluit nemen. Door de besluitvorming in twee stappen te doen willen wij uw raad in staat stellen om ons daarbij eventuele accenten, wensen en ideeën mee te geven.

Postadres

Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024

nijmegen.nl

Contactpersoon

Mahmut Erciyas
m.erciyas@nijmegen.nl
T 024 – 329 95 01

Ons kenmerk

E24.002303

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

In deze brief gaan wij in op de redenen voor ons voornemen tot verlenging, de belangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren en het vervolgproces.

BJG draagt onmiskenbaar bij aan de transformatie

We zijn met BJG een langjarige relatie aangegaan, in de wetenschap dat transformatie geen eenvoudig proces is en tijd kost. Belangrijk bij onze afweging is of BJG bijdraagt aan de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van het Nijmeegse sociaal domein conform onze opdracht en de leidende principes van de gemeenteraad én de vraag of BJG daarmee de lokale transformatie stuwt.

Hiemstra & De Vries trekt de conclusie dat BJG op de goede weg is in het ondersteunen van gezinnen met basishulp en daarmee bijdraagt aan de Nijmeegse transformatie. Dankzij de gezamenlijke inzet van BJG en gemeente wordt minder verwezen naar de aanvullende zorg en meer zelf basishulp geboden. Zo is het aantal jeugdigen dat is verwezen naar begeleiding bij een zorgaanbieder met 20% gereduceerd in 2023 ten opzichte van 2022; voor alle andere vormen van jeugdzorg (dus exclusief begeleiding) is sprake van een reductie van 7%. Dit is een grote prestatie; hiermee is een jarenlange trend gekeerd, een trend die we in 2024 zien doorzetten. Ook zien we BJG een robuuste positie innemen in het netwerk: het aandeel van verwijzingen door BJG in het totaal aantal verwijzingen (de Jeugdwet kent meerdere wettelijke verwijzers) is groeiende. Inwoners en partners weten BJG steeds beter te vinden.

Ook komt het adviesbureau tot de slotsom dat BJG binnen afzienbare tijd een stevige organisatie heeft neergezet die zich een positie heeft verworven in het Nijmeegse netwerk, zowel stedelijk als in de stadsdelen, door aansluiting op relevante partners als huisartsen en onderwijs. Tot slot concludeert Hiemstra & De Vries dat de sturing vanuit de gemeente op de formele opdracht strak is georganiseerd en dat er tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in partnerschap en gezamenlijk leren door gemeente en BJG. Het adviesbureau benadrukt dat het gezamenlijk leren een belangrijke voorwaarde is voor toekomstige successen in de transformatie van het complexe sociaal domein.

Aandachtspunten

Hiemstra & De Vries benoemt diverse aandachts- en verbeterpunten en voorziet deze van aanbevelingen. Deze punten zijn voor ons herkenbaar. De belangrijkste halen wij hier naar voren, met daarbij de aantekening dat de noodzakelijke verbeteracties soms enkel door BJG zelf moeten worden ingezet, maar meestal door BJG en gemeente samen en in enkele gevallen hoofdzakelijk door de gemeente als netwerkregisseur. De prestaties en impact van BJG worden immers ook beïnvloed door de wederkerigheid, veranderbereidheid en beweging bij partners. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet grote verantwoordelijkheden in het netwerk vanuit haar rol als regisseur, opdrachtgever, manager van contracten met zorgaanbieders en partner en heeft daarmee relatief veel invloed op de vorm, samenstelling en samenwerking binnen het netwerk. Dit geldt bijvoorbeeld voor de hervorming van het veiligheidsdomein (toekomstscenario kind- en gezinsbescherming) en vraagstukken op het gebied van de samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs. Tegelijkertijd kent onze invloed ook grenzen richting actoren als

schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, zorgverzekeraars en woningcorporaties met hun eigen bevoegdheden.

Gerichtere sturing BJJ op afspraken en werkwijzen

- Hiemstra & De Vries benoemt terecht de druk op de tijdigheid van hulp als verbeterpunt. De norm is dat 80% van de hulpvragen binnen veertien dagen wordt opgepakt, maar deze wordt nog niet gehaald. Eén van de redenen daarvan is het feit dat BJJ in toenemende mate meer zelf hulp biedt. Deze druk kan niet alleen ontmoedigend zijn voor gezinnen, maar kan ook een obstakel vormen in de samenwerking met partners. Dit betekent dat op de eerste plaats het relatief hoge verzuim en verloop bij BJJ terug moeten worden gebracht naar de afgesproken normen om een stabiele personeelsbezetting te realiseren. Dit heeft de volle aandacht van BJJ; er wordt planmatig gestuurd op reductie van verzuim en verloop. De ondernomen acties staan beschreven in het rapport. Het adviesbureau merkt daarbij op dat BJJ tegelijkertijd zijn monitoringsinformatie dient te verbeteren om gericht te sturen op het effectief inzetten van capaciteit. BJJ zelf verwacht ook positieve effecten op de tijdigheid van een nieuwe aanmeldroute en van het verder doorontwikkelen van het vak van gezinswerker. Gezinswerkers worden onder meer via trainingen bekwaamer in het maken van afwegingen over de noodzakelijke duur en mate van betrokkenheid bij gezinnen. Bij dit alles moet ook aangetekend worden dat wachtlijsten bij zorgaanbieders in sommige jeugdzorgdisciplines in de beeldvorming ook (onterecht) afstralen op BJJ. Meer formatie toekennen aan BJJ is in onze ogen op dit moment geen opportune oplossing. Daarmee accepteren wij dat de norm van 80% nog niet haalbaar is in 2024.
- Ook vraagt Hiemstra & De Vries aandacht voor meer eenduidig werken (met gebruikmaking van ervaringen van inwoners) en daarbij specifiek aandacht te hebben voor het doorontwikkelen van de regiekwaliteiten van gezinswerkers. Regievaardigheden zijn onder meer van belang voor efficiënte en effectieve hulpverlening en voor samenwerking met partners. Deze vaardigheden worden vooral op de proef gesteld wanneer ouders de ernst van een situatie niet willen of kunnen inzien. Gezinswerkers dienen situationeel diverse en passende posities in te kunnen nemen ten opzichte van gezinnen. BJJ heeft een heldere visie op regie en veiligheid opgesteld, die kan rekenen op draagvlak van partners. De opgave is nu om de werkwijze die hieruit voortvloeit gemeengoed te laten worden in de uitvoeringspraktijk. Dit vergt tijd. BJJ investeert hier zichtbaar in met diverse instrumenten die het vakmanschap moeten versterken. Ook als gemeente hebben wij hierin een rol. Wij blijven investeren in gedragen definities van en duidelijke afspraken rondom regie in het netwerk. Ook blijven we, in samenwerking met de HAN, trainingen casemanagement organiseren voor onder meer de professionals van BJJ en Buurtteams Volwassenen.

Zichtbaarder maken van de rol die BJJ inneemt in het lokale sociaal domein

- Hiemstra & De Vries constateert dat bij met name het basisonderwijs niet altijd duidelijk is wat verwacht kan worden van BJJ en zijn generalistisch werkende

professionals. Ook de wisselingen in contactpersonen vormt voor het onderwijs een verbeterpunt. Hier ligt zeker een taak voor BJG (investeren in eenduidig werken en een stabiele bezetting, verwachtingenmanagement, etc.), maar vereist ook wederkerige inspanningen van partners. Een aantal vraagstukken, zoals personeelstekorten en verloop, raakt bijvoorbeeld het hele netwerk en niet enkel BJG. Ook verwachten we veel van een intensievere gebiedsgerichte samenwerking tussen BJG, Samenwerkingsverband Stroomland en de schoolbesturen. De gemeente faciliteert en stimuleert deze samenwerking en geeft hier mede richting aan. Om te beginnen in Noord gaan gezinswerkers, ondersteuners passend onderwijs en intern begeleiders meer gezamenlijk casussen bespreken in plaats van casussen aan elkaar doorgeven. Wij denken dat dit een effectieve samenwerkingsroute is om, vanuit primaire verantwoordelijkheden, meer duidelijkheid te creëren in het zogenaamde 'grijze gebied' tussen (passend) onderwijs en jeugdzorg.

We staan als gemeente aan de lat om passende kaders vast te stellen, samen met de schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden, waarin de samenwerking tussen BJG en onderwijs optimaal kan plaatsvinden. Dit doen we onder meer in het proces om te komen tot een regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Zorg in het kader van het regioprogramma.

- Een tweede aandachtsgebied dat Hiemstra & De Vries benoemt betreft het veiligheidsdomein. BJG heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de expertise van haar professionals door bijvoorbeeld in ieder stadsdeel aandachtsfunctionarissen veiligheid aan te stellen. Deze vormen de primaire contactpersonen voor veiligheidspartners en coachen collega-gezinswerkers bij veiligheidscasuïstiek. Gezinswerkers ontvangen trainingen, bijscholingen en participeren in leerbijeenkomsten. Daarmee wordt ook geïnvesteerd in de eerder aangehaalde versterking van de regievaardigheden die van groot belang zijn in het veiligheidsdomein. Ook participeert BJG in de Proeftuin Dukenburg en weten gezinswerkers steeds beter de weg te vinden naar gremia als het Regionaal Expertiseteam en de Jeugdbeschermingstafel voor consultatie en advies. Tevens voert BJG in aanwezigheid van de gemeente periodiek overleg met Veilig Thuis, de Regieteams en het Zorg- en Veiligheidshuis om de samenwerking te monitoren en bij te sturen.

Ook voor het veiligheidsdomein geldt dat verbeteringen vaak wederkerige processen zijn tussen partijen. Als regisseur en (dikwijls) opdrachtgever aan de betrokken partijen zijn wij als gemeente eindverantwoordelijk voor de samenwerking in het netwerk. Juist omdat wij menen dat dit beter kan hebben we bijvoorbeeld de Proeftuin Dukenburg opgestart. De werkwijze van de proeftuin willen we in principe verder uitbreiden; het Rijk voert regie over het verdere verloop van dit landelijke proces. We willen het veiligheidsdomein vereenvoudigen en daarin het estafettemodel achter ons laten: samenwerken doen we niet 'na elkaar' maar 'met elkaar' met oog voor het gezinssysteem en de context van het kind.

Navolgbaarheid en congruentie in de lerende aanpak

- Gemeente en BJJG leren op diverse door Hiemstra & De Vries beschreven wijzen van de uitvoeringspraktijk. Het adviesbureau beveelt aan om dit leren meer te prioriteren (focus op onderwijs en veiligheid), te structureren, te verbinden en dit op meerdere niveaus te doen aan de hand van een cyclische leeragenda. Deze aanbeveling nemen we over en zullen in het jaarlijkse herzieningsproces om te komen tot nieuwe afspraken en een nieuwe lumpsum voor het nieuwe jaar een leeragenda opstellen en waar nodig bijstellen.

Een gedragen, overkoepelende koers op de transformatie van het sociaal domein

- Hiemstra & De Vries adviseert om te komen tot één gemeentebrede en overkoepelende koers voor de transformatie van het sociaal domein. Wij interpreteren deze oproep niet als een pleidooi voor nieuwe, overkoepelende koersdocumenten. Op diverse terreinen hebben we de afgelopen jaren nieuwe kaders, programma's en plannen vastgesteld. Dit geldt bijvoorbeeld voor de jeugdzorg met het *Regionaal Programma Jeugd 2023-2028* en het daarvan afgeleide *Lokaal Plan Jeugd*. Daarin onderkennen we de onderlinge afhankelijkheden en het belang van sterke verbindingen in het sociaal domein; we gaan onder meer in op de relaties met wonen, inkomen, aanpak van armoede, schuldhelpverlening, gezondheid en de sociale basis. De echte uitdaging zit in onze ogen niet in de zoektocht naar meer integrale formuleringen op papier, maar om bij beleidsvorming op het sociaal domein dezelfde uitgangspunten en grondprincipes te gebruiken en de consistentie, integraliteit en samenhang (bestuurlijk) te bewaken. De tweede uitdaging is om als gemeente te sturen op realisatie vanuit deze integraliteit en samenhang.

Vervolg

De evaluatie uitgevoerd door Hiemstra & De Vries toont aan dat BJJG bezien vanuit de initiële opdracht en kaders gesteld vanuit de landelijke *Hervormingsagenda Jeugd* in de afgelopen jaren, in partnerschap met de gemeente, voldoende vorderingen heeft gemaakt in de gewenste richting. Dit vormt voor ons college een goede basis om voor continuïteit en dus een driejarige verlenging van de overeenkomst te kiezen. Op 24 september 2024 nemen we een definitief besluit en zijn benieuwd naar de accenten, ideeën en wensen die u als raad aan ons wilt meegeven.

Natuurlijk kunnen zaken anders en beter. Het eindrapport van Hiemstra & De Vries biedt hiervoor diverse aanknopingspunten en concrete adviezen. In deze brief hebben wij hier op een bondige wijze op gereflecteerd. We gaan dit rapport benutten in het herzieningsproces met BJJG om nieuwe inhoudelijke en financiële afspraken te maken voor 2025. BJJG opereert in een netwerk en de adviezen van Hiemstra & De Vries behelzen ook deze context. De bilaterale relatie met BJJG vormt dus niet het enige gremium waarin we aan de slag gaan met de aanbevelingen, maar zal een van de bronnen vormen voor onze brede transformatiebeweging waarin BJJG een spilfunctie heeft.

In diverse terugkoppelingen aan de raad zullen we dan ook terugkomen op de voortgang in de implementatie van de aanbevelingen. Bijvoorbeeld op het moment dat we nieuwe afspraken met BJG hebben gemaakt, in de kwartaalbrieven die we aan u sturen, maar ook in brieven die we aan u zullen richten over de voortgang ten aanzien van de acties in het eerdergenoemde regioprogramma en lokaal plan.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen (2):

- Lerende evaluatie Buurtteams Jeugd en Gezin. Zorgvuldig doorgaan op de ingeslagen weg/gemeente Nijmegen, Hiemstra & De Vries, 7 juni 2024
- Reactie van Stichting OLDOS - Buurtteams Jeugd en Gezin op evaluatie door Hiemstra & De Vries, 12 juni 2024